

خەرمانىيەك لەمەتەلى

فۆلكلورى كوردى

كۆكر دىنەۋى

سەردار فەتاح ئەمىن

۱۹۷۷

سەلتەمەنى

وەزارەتى پاكەياندىن

بەئمارە ۹۵ ى رۆژى ۹۷۷/۷/۲۳ رىكەي لەچاپدانى داۋە

سەلتەمەنى — چاپخانىسى پاپەرىن

خوڭنەرى بەرىز : . ۱۱

ئەمچەندە تەلە فۇلكلۇرى لەم نامىلىكە يەدا كۇبۇتەو
ھېچ ئازايەتى و ماندوو بوونىكى مى تىدا نى يە ۱۰
تەنھا ئەوئەندە نەبىت ، كۆم كىر دۇتەو و خىستومە تە
بەردەست .

ئىتر تەنھا داواكارىم لەئىو مى ئازىز ئەوئە
كەھەرىيە كەتان بەگۈيرە تۈتاناو ئارەزو مى خۇ
لەئاسق خۇيەو ، لەم بولاردا تەقەلايەك بىدات
و كۈي مەلخات بۇئەم جۆرە بەرھەمانە و تۆمارى
بىكات ، تالەفەوتان و وون بوون پىزكارى بىت و
كەلەپورى نەتەوايە تىمان ھەنكاوى بەرەپىشەو
بىت .

خوزەيرانى ۱۹۷۷

پیش کشه

- * به ماموستا نه جمه دیر. مهلا
- * به ماموستا محمدهد توفیق ووردی
- * به وانهی ویلن بهدوای که له پوری نه ته وایه تی

باسمىكى كورتى مەتەل

مەتەل چىيە ۱۹۰۰

مامۇستا ووردى لەم بارەيەو دەلىق : —
« مەتەل جۇرىكە لەخۇخەرىك كىردى رابواردى بىرۆكەيى ئە
لەزمانى ئىتمەش دا ھەروەك ھەموو زمانەكانى تر بەشىكە لەوژەي
فۇلكلۇر ، ھەموو مىللەتلىك مەتەلى تايىبەتى خۇي ھەيە ئەم
مەتەلەنەش لەزمانە جىياوازەكان دا لىك چۈنيان لەنيوان دا ھەيە .
چۈنكە ھەموويان بەھەمان دەورى قۇناغەكانى مېزۇودا قىيەريون »
مەتەل پلىي ئىرى دانىشتوانى دەرختوۋە كسۇرى شەوانى
پايەز زىستانى دىۋەخانى لادىكانى كوردەۋارى كەرم كىردوۋە
كانى بىن ئىشيان پىن بردۇتە سەر .

مەتەل ماناى تاقى كىردنەۋەو زاخاۋ دانەۋەي مېشكە لەلايسەن
كەسانى وورپاۋ ئىرەۋە دانراون . جىي سەرنجە لىرە دا چاۋمان
پىي دە كەۋىت كەمەتەل بەپەخشانو بەھۇنراۋەش دانراون و پىك
خراون .

ئەۋەي شايدانى باسە تاكو ئىستا لەنامىلەكەيەكى سەربەخۇدا
مەتەلى فۇلكلۇرى ، كۈنە كراۋەتەۋەو چاپ نەكراۋە ، تەنبا لەچەند
كىتەپكەدا نەيىت كەبەشىۋەيەكى لاۋەكى ئاۋر لەم بەشەي

كورتى و پاراوى لەپالەو كەرەسەو سىروشتى شىعرىدا بەم پروو -
داوانە . دكتور عزالدين زياتر پروونى دەكاتەو دەلىق :-
(مەتەل لەئەدەبى كوردىدا ، ھەروەك كالتەو كەپ ھەندى
جىار بى مەبەست و بۆكەت بىردنە سەرو زاخاوى مېشك دانەو ەو
ھەندى جىار مەبەستى تايىبەتى ژيانى ھەو ھەروەك كالتەو كەپ و
بەشەكانى ترى ئەدەبى فۆلكلور ئەبىتە ھۆى ھەول دانى
كۆمەلەيەتى و سىياسى .)

ئەتوانىن بلىن ئەدەبى فۆلكلورى كوردى بەگشتى ھەول و
تەقەلەيەكى ئەوتۆى لەكەلە نەدرائە و تانىستا بەبوختى كۆنەكر -
و تەو ە تاروشىنپىرانىش ، بەشىو ەكى زانستى لى بىكۆلەو ە .
ئەو ە شايانى باسە خەرمانى ئەدەبى فۆلكلورى كوردى
خەرمانىكى گەورەى دەست لى نەدراو ە پىويستى سەرشانى ھەرو
ەكە لەئىمە ئەو ە ، كەبەكۆرەى تەوانا چەند مەلۇيەك لەم
خەرمانى سەور بىكەين و پىش كەش بەئەدەبى گەلەكەمانى بىكەين
ولەفەوتان پزكارى بىكەين ، چونكە ئەدەبى فۆلكلور بىشاغەى
ئەدەبەكەمانە قۇشاغ بەقۇشاغ . ۱

ھەروەھا مەتەل لەئەدەبى كوردى ئەم سەردەمەدا كۆپانى
بەسەردا ھاتو ە لەفۆلكلورەو ە بۆئەدەبى نووسراو كەخاوەنەكەى

دياره ، نهویش مه تهلی « ژماره » یامه تهلی « زانسق » یه که
له کۆقارو پۆژنامه کاندا چار چار بلاوده کریمه وه . که بۆراهیمنان و
زاخاوی میشتک و فیرکردنی منالان و نهوهی نوئی یه ، نهو نوسه رانهی
لهم یواره دا قۆلی خزمه تیان لی هه له مالیوه ، بۆمه به سقی به رههم
هینانی منالانی پۆشنییره .

سلیمانی ۹۷۷/۶/۶

به شمی یه کهم

مه تهل به شیوهی هونراوه . . . !

x x x

x سواری نه سپی بووم ، بی کیان بوو
دوومهریشم خوارد ، بن ئیسقان بوو (۱)

x بسایی پولنیکه . . . پر به ژووریکه (۲)

x سه ربانیکه و بن بانیکه . . . چوارمه پرو شوانیکه (۳)

x بیکریت مشتیکه . . بهری دهیت ، دهشتیکه (۴)

x مه لدم و بلدم . . شمش پئو دووسم

نه کهر نه یزانی به لوتتا . . (۵)

x ده نوکی قه لهم ، سه لکی ماره

ژیرسکی به رخه ، بان پشتی کاره (۶)

۱ - (بيشكهو مهمكى دايك) ۲ - (مۆم)

۳ - (دهست و پهنجه) ۴ - (نهفس) ۵ - (ترازوو)

۶ - (حاجی لهق لهق)

X نەروا بەرزوۋە پىنىنىيە ، ھاوار ئەكا زمانى نىيە
فرمىسك نەپىزى ، . . چاۋىنىيە (۱)

X ئەمە چىيە . ؟ چى پىن ئەلەين ، پەيكە بەكونجى پىن ئەلەين
ئەبەي نارنجى پىن ئەلەين (۲) . .

X ئەگەلەج ھەيەو نەگوان . . شىرئەدا بە ھەمزە شوان (۳)

X ووردىلە ووردىلە ، لەبن بەردىلە
ھەركەس نەيزانى ، ناۋى ئەنەيم بەچكە پىشەلە (۴)
X قەلەي كەچىن . . پىنىيە تىي چىن (۵)

X سايەقەي سامال ، ھەورى فەرەنگى
دووناۋ لەجامى ، ھەريەك لەرەنگى (۶)

X كالاۋى ھەمزە پالەوان
پى تىكەو ، پى دروومان (۷)

X تەپ لەبان تەپ . . دەستت بەرەپ (۸)

۱ - (ھەور) ۲ - (تەماتە) ۳ - (ھەنگ)
۴ - (ياپراخ) ۵ - (ھىلكە) ۶ - (ھىلكە)
۷ - (ھىلكە) ۸ - (دەستار)
(۱۰)

- × چوومه هەردی ، لەبن زەردی
دارى بەچەپۆك ، ئەیدا لە بەردی (١)
× کلیلو قفل ، قفلداره .. لە هەموو شارى خەبەرداره (٢)
× مەلیك هات بەسیسی ، عیسا لەمووسای پرسی
نەو مەلە بۆچ . . . رۆی بەپرسی ؟ !
× خرە وەك (. . .) باوكت
شەقەوەك (. . .) دایكت (٣)
× تالێ ئاوریشم . . . بەغدا و بەسرای پێراکیشم (٤)
× سەری اووسە وەك هەستان
بێ پەرە پەرە ، قورئان (٥)
× بەنەمری خودا ، بەنەقلى بەنە
چنچکە لەسەر بێچکە بەنە (٦)
× یەکتى ئەلێ ئای قلیشتم ، یەکتى ئەلێ ئای پشتم
یەکتى ئەلێ ئای لەوورده ، وورده کان بان پشتم (٧)

- ١ - (ئاشی ئاو) - ٢ - (پەمەزان) - ٣ - (پەمەزان)
٤ - (قۆزاخەى پەموو) - ٥ - (جادهى قیر) - ٦ - (قارچك)
٧ - (هەوجارو كاجوت) - ٨ - (كۆلەكەو داروو دەستەك)
(١١)

- × ئەملاي كەلەك ، ئەولاي كەلەك
 ئەناۋەر راستا ، چەرەخ و فەلەك (۱)
- × ئەملاي پەرژىن ئەولاي پەرژىن
 ئەناۋەر راستا ، كۆتۈرۈن نەخشىن (۲)
- × خانوۋىيەكم ھەيە ، تەنەك و تارىك
 پىرىق لە خوشترى ، مل بارىك (۳)
- × كەپرىكىم ھەيە كەپرۈكى . . لىي ئەبارى بەفرۈكى (۴)
- × زەردە ۋەك زەغفەران . . سىپى ۋەك بەفرى كەلان (۵)
- × سەرى شاخە ، ئىسمى شىرە . . قىنگى ، كىرە (۶)
- × ھەلەچىت و دائەچىت ، . . بەباۋو باپىرتا ئەچىت (۷)
- × دارەبەنى ، لەكۆي كەنى
 شىخ و مەلا ، دەستى دەنى (۸)
- × ئەئاسمان تەبەق تەبەق . . لەزەۋى كۈچك و كەلەك
 مانوۋنەبى ، عابا بەلەك (۹)

-
- ۱ - (زمان) ۲ - (چاۋ) ۳ - (مېروۋلە)
 ۴ - (ھىلەك) ۵ - (كۈلەنيزكز) ۶ - (كەلەشىر)
 ۷ - (شەرۋال) ۸ - (لووت) ۹ - (شوۋتى)

- X مەراۋ مەراۋ ، قىنگ لە قورالو
 كەپنەك لەشان ، نوقلە لەناو (۱)
- X خانوۋىە كم ھەيە بەبى دەرك و بار
 پىرىق لەخانمى شان لەبان شان (۲)
- + سەرقاپى قونى ، تامى پرويشى
 ھەركەس نەيزانى چاۋانى بىھشى (۳)
- X سەرى ئەپرەت . . بۆى ئەكرەت (۴)
- X سەرى تەسكەو بى بىلاۋە
 كەرە كلاۋە ، كەرە كلاۋە (۵)
- X لىفە شىرىك بەجەواۋە . . بەملىۋن پىنەى پىادراۋە (۶)
- X بەسەر پىرىژن ، بەچىنگ منالە
 بەپىشى رۆستەم ، نەتەۋەى زالە (۷)
- X خالۋىە كم ھەيە ھوۋنى ھوۋنى
 دەست لەباخەل سەر لەقوۋنى (۸)

-
- ۱- « چەلتوك » ۲- « ھەنار » ۳- « دوۋكى مەر » ۴- « پىاز »
 ۵- « كلاۋ » ۶- « ئەستىرەو ئاسمان » ۷- « سىخوپر »
 ۸- « ژىشك » .

- × ئەم لای دارو ئەولای دار
- تیاپەتی دوو سەکی ھار (۱)
- × قەلای گۆشتین . . پىپلىكەى ئاسنین (۲)
- + ئەمە چىيە كىزە كىزىقى
- عالم بەتەماى خوشەى مېزىقى (۳)
- × رەپ رەپ وەستاو . . . پەپۆى تیا كىر ماو (۴)
- × سەوزە وەك خەيار ، . بەرزە وەك چنار
- مزرە وەك ھەنار . (۵)
- + سەرى بەردە بەرد نىيە ، ژىرى بەردە بەرد نىيە
- كيا خۆرە كەرنىيە ، ھىلكە كەرە مر نىيە (۶)
- × سكى بەرخە ، پىشقى كارە
- كلكى مقەست ، سەرى مارە (۷)
- + رەشە وەك بزن . . ووردە وەك ھەرن
- بەپىنج بۆى دەچن . . بەدوان دەى دزن (۸)
- × بەبال مەلو بەشاخ كايە . . ماسى پىشتەو ھەپە پايە (۹)

-
- ۱- « جەنجەر » ۲- « ئاۋزىكى ماين » ۳- « چاي سەماۋەر »
 - ۴- « كەنوۋ » ۵- « رىۋاس » ۶- « كىسەل » ۷- « پەپە سىلىكە »
 - ۸- « كىچ » ۹- « كۆللە »

- + خېرە وەك كۆ . . سېى وەك دۇ (۱)
- + ھەرلىرە ھەتتا مەكە . . ھەمووى شەكى چاۋبەلەكە
- + كىشى بەقسىرى كۈلۈن ئەكا (۲)
- + مەلىكىمان ھەيە مەلە خاتۇرە
- + قاچۇ قول بارىك سەربالى بۆرە (۳)
- + چۈلپىن لەزەوى ، دووپىن لە تەنىشت . .
- + (. . .) لەناۋكەل (. . .) لەسەرپىشت (۴)
- + ھىلىكەى ماتى . . با نايىكانى (۵)
- + بەسندوقى ھەشتەرخان . . تىمايەتى لەپىرو جوان (۶)
- + لەسەك بەبۇن تر . . لەتۈولە رەشتەر (۷)
- + چاللىكى چل كەزى . . فاتمەخانى تىبەزى
- + سەرى پىرە لەدەرزى . (۸)
- + دارى بىن گۈل . . ئەسجايەى بىن دىل
- + خۈاردنى بىن تۈيىكل (۹)

-
- ۱- (ھىلىكە) ۲- (كىچ) ۳- (كۈللە) ۴- (بوۋكىنك سۈارى)
- ئەسپ بوۋىن) ۵- (كۈللە) ۶- (قەبىر) ۷- (قالۇنچە)
- ۸- (كىنكەر) ۹- (ھەنچىر - ماسى - خۈى) .

- + ئەخزێ و ناخزێ . . هەلمەت دەبا بۆ کوزێ
دانی نییە ، بیکەزێ (١)
- + چوار برا هەن لەچۆمێ . . تیر ئەهوانەگومێ (٢)
- + چواری چاوە ، هەشتی هەنکاوە . . بۆ دپەری ناوە (٣)
- + چواری ئەچەقی ، دوانی ئەپەپێ
دوانی ئەلەقی . . دوانی ئەزەقی (٤)
- + تەری ئەکەیت و بەلی ئەکەیت . . بەخۆتیا ئەکەیت (٥)
- + مەل باریکە . . قۆل باریکە ، مەن ناوێرم . . تۆنەنێرم (٦)
- + بەپەق وەك دارە . . لووتی زور خوارە (٧)
- + کەرمیشەو نەرمیشە . . بەنەخوینەکە ی بکەوێتی نیشە (٨)
- + هەرلێرە هەتا دەرکەزێن . . هەمووی سۆفی سەرلەرزێن (٩)
- + سێ بەی . . سێ زەربە ی . . سێ هەنار . . سێ زەهری مار (١٠)
- + لەتەنالی . . خستە چالێ . . هەتاسالی (١١)

- ١ - (مەشکە) ٢ - (کوانی مانکا) ٣ - (جووت کردن)
٤ - (بزن) ٥ - (کەوچاک) ٦ - (تەنەنک) ٧ - (نۆک)
٨ - (کێپە) ٩ - (شە کرۆکە) ١٠ - (چوارووەرزێ سالی)
١١ - (جوانوو)
(١٦)

- + سوارىك ھات بەھۆھۆ ، . نەسەرى ھەبوو نەراپۇ (۱)
- X چالنى قەوى . . دوو كۈنە رىئوى
- دوو چىراي كەش . . دوو مارى رەش (۲)
- X كە نام پىتەو . . لىت ناپىتەو (۳)
- X مەرە رەشى موكرى . .
- نە مووى ھەيە نەخورى (۴)
- X ۋەستاي زەنوور . .
- دەورە كەي بەفرو ناۋە كەي تەنوور (۵)
- X پىشقى لەخواروو دەستى لەجەوا
- بزن ھەي بزن ، بىارى تەعالا (۶)
- X زەردە خۇ زەردە خەنە
- سەد قىتوۋ لەسەر يەك قىتوۋ بەنە (۷)
- + سەمەن قىتوۋ سەد قىتوۋ
- ھەر قىتوۋى لەيەك قىتوۋ (۸)

-
- ۱- « ھەور » ۲- « دەمو اووتو چاۋ بۇ » ۳- « ناو »
- ۴- « كىنچ » ۵- « سەماۋەر » ۶- « مەشكە » ۷- « كەنمەشامى »
- ۸- « پىياز »

- X سندوقى زەردى يەمەنى
- تەقلە مەكە ئەپشكىنى
- تەقلە مەكە كىلىل دارە
- لە مەموو شارى خەبەردارە (۱)
- X سى مەدو شەست و شەش ھىلكانە
- دوانزە بەچكەو ، يەك دايكانە (۲)
- X سەرى يەكەو بى دوو
- بەباوك و باپىر تا چووە (۳)
- + دەنكى ھەيەو رەنكى نى يە
- بەمەقاش بىكرى كۆشتى نى يە (۴)
- X رەقى رەقايى ، دام لەنەرمایى
- كەيشتمە گەرمایى (۵)
- X تولى تەر . توول بەندى تەر
- نالەى گەوھەر ، شىمالى كەر (۶)
- X مرىشكىنكم ھەيە زەنكى زەنكى
- ھىلكە ئەكا پر بەچنكى (۷)

-
- ۱- « رەمەزان » ۲- « سال و مانك و پوژ » ۳- « شەروال »
- ۴- « رەشەبا » ۵- « ئەستى و بەرد » ۶- « ھەورە بروسكە »
- ۷- كەرەى ناو مەشكە .

- × بڼی بی یه ، سه ری شاخه
 (۱) ناوی ناسنی پر له زاخه (۱)
- × که وه لآو که وهل ، ناویکیان هه یه
 (۲) شش پاو دوو سه رو چاویکیان هه یه (۲)
- × نه فری بآلی نی یه . . . سه ری نه بری خوینی نی یه (۳)
- × له سکی دایکی دیته ده ری . . پشتی باوکی نه خوړینتی (۴)
- × عه بایه کم هه یه له ده شتی
 حه و سه د کونی له پشتی (۵)
- × نه مامیتکم هه یه ، له بن کلی
 به کونان ده لی وولی وولی (۶)
- + شتیك هه یه بزورگی
 سه ری زلی له وورگی (۷)
- + وورده وهك هه رزن ، به رزه وهك حوشر
 شیرین وهك شه كر (۸)

-
- ۱- (خه نچه ر) ۲- (هه لاکرینه یهك سوار ی نه سپیک یهك چاو
 بووینیت) ۳- (په لکه که لا) ۴- (ده نکه شقارته)
 ۵- (ره شکه) ۶- (مشکه کوزره) ۷- (میرووله)
 ۸- (دارتوو)

- X ئەگەر ئەقىل دارى ئەقلىت تەواوە
چى كۆشتى لەدەرە ، پىتسى لەناوە (۱)
- X ئەگەر ئەقىل دارى ئەقلىت بەگىرە
لەناو مەلاندا كامپان بەشىرە (۲)
- X بەرھەسەنى پشت خورى . . .
كەرنەيزانى لەبەرى مری (۳)
- X ئەگەرمىنى وەك مەور . . .
فرى ئەدا سلى چەور (۴)
- X كاپرەشى وەسمان . . .
دەنگى ئەكاته ئاسمان (۵)
- X ئەملا م تات و ئەولام تات . . .
وہى داہە جىقم دەرھات (۶)
- X چەوت و چىل و چەمى . . .
ووشك و رەق و بىدى يە (۷)
- X وەيا چەوت و چىل و چەمەندە . . .
لاشەى بى ئىسقان سەوى بى دىدە (۸)

-
- ۱ - (سىقەتۆرە) ۲ - (شەمشەمە كۆپرە)
۳ - (كلاشى پەرۆ) ۴ - (مەشكە) ۵ - (تەغەنك)
۶ - (ئەسپى) ۷ - (كۆچان) ۸ - (كۆچان)
(۲۰)

- × مهل ته پېرئ پای نی یه . . . داښه نیش قنکی نی یه
 سهری سپی مووی نی یه (۱)
- × زهردی زه عفهران . . . نام له ئیستران
 بردم یوشاری کافران (۲)
- × کونه گرده لوی ، نۆمهن باریه تی
 رۆح دار نی یه و ، رۆح دار سواریه تی (۳)
- × چوار بالو سهری ، دایم به ده وه
 جرو جهواشیر ، مه گانی ناوه
 زه رده ی خۆر ناوا ، لیش به نه نیشه
- × هینستری مزکینی بزانی چیشه (۴)
- × سه کی هار له بان دار
 کلوو کلوو به فر نه خاته خوار (۵)
- × له دار نه کری ، له بهرد نه کری
 وه کو نه سپ زین نه کری (۶)
- × خواردنی میره ، میر یوی زه رووره
 چوارده وری به حره ، ناوی ته نووره (۷)

۱- (تهرزه) ۲- (تووتن) ۳- (نال) ۴- (ماسی)
 ۵- (مه کینه ی سهرتاشین) ۶- (پرد) ۷- (سه ماوهر)

+ مامىنىڭ ھەيە لە دەشقى . .

كەچە شىرىكى لە پىشقى (۱)

+ ھەرلىرى ، ھەتا قىياسان . .

ھەممۇ خرىشكە خرىشكە داسان (۲)

+ بەگزادە ھەلەدنى . .

جووتنى خالى لە كەردنى (۳)

+ بىزنى قوۋتەي مەلایە . .

نەي ھىشتوۋە بىچكە كىيائە (۴)

+ لە دووردى ، لە نووردى . .

قەلەم و كاغەزى سووردى (۵)

+ قۇزەلەيە كىم ھەيە قىزمى . .

كونى نەبوۋ ئاۋى دىزى (۶)

+ خۇي ھەندۇكە ، بەندۇكە . .

لەپىش پاشا ئەلنى بوۋكە (۷)

+ شىن ۋەشىنى ، زەرد ۋەك زىپى

سپى ۋەك پەنپىرى (۸) . .

۱ - (دووپىشك) ۲ - (تەرزە) ۳ - (باگردىن)

۴ - (چەقۇ) ۵ - (ھەورە بروسكە) ۶ - (شوۋتى)

۷ - (چىرا) ۸ - (نىرگىز)

(۲۳)

- × بنوی کایه . . .
- × دووبه ندو ، به نندیکه . . .
- × نه بایه نه بارانه . . .
- × به عیسا کهم به مووسا کهم . . .
- × نه مه نندو که ، پر پندو که . . .
- × هر م کرده مهره کی . . .
- × مهر له زه مانی نه سحابی . . .
- × کور که و ره تر بوو له بابی (۷)

-
- ۱ - (په شمال) . . . ۲ - (تهر لزوو) ۳ - (کونده لان)
- ۴ - (شه غره له کاتی بار کردنا) ۵ - (برنج)
- ۶ - (شاره زه رده واله) ۷ - (کوئی درېژی بابی هیستر)

نۆمانىك لىك زەوى سى مانىك بەدەرە

× نۆمانىك لىك زەوى سى مانىك بەدەرە
× مەۋەل بۇ ئادەم ، دوۋەمىن بۇكەرە (۱)
× چوار مامە فەقى ، ھەشىق ھەتەلەھوۋى
× ھەتەلەھوۋى پەۋكۈننى ، مامەفەقى شەۋكۈننى (۲)
× نۆ نۆردوۋى نۆنان . . نۆنان

ھەر كۈفەھى ، نۆپىشەلە سەر

ھەرنانى نۆكۈفەھە سەر . .

ھەرپىشەلە نۆفەرخەلەبەر (۳)

۱ - (كەنكر) ۲ - (جووت كردن)

۳ - [(۵۹۰۴۹) فەرخەپشەلە]

مه ته‌ل به‌شیوه‌ی په‌خشان

× له‌به‌یانی‌یه‌وه تا‌کو ئی‌وار ئی خۆل نه‌کا به‌سه‌رخۆیا ، ئی‌واره‌ش
وه‌ك بووك نه‌چیتته ژوور مال . ١؟ (١)

× ک‌ردێك هه‌یه ، جهوت كانی پێ‌وه‌یه ، دوانی تاله ، دوانی
سوێره ، دوانی ترشه ، په‌کیکیان شیرینه ١ (٢)

+ ژنی سک پر ، سینه‌ری ئی‌یه (٣)

× هه‌موو شتیکی پیا نه‌چیت (٤)

× به‌سه‌د برا ریخۆله‌یه‌کیان هه‌یه (٥)

× سه‌ربال بازو بن بال سوێسکه ، نه‌رنه‌مووك نه‌ولا
چ پێغه‌مبه‌ریکه . ؟ (٦)

× خ‌ر درێژه [مه‌به‌ست خ‌ری خاسه‌یه]

× سه‌ر لووسی بن په‌راسوو (٧)

١- (کاسن) ٢- (سه‌ر . کوئ . لووت . چاو . ده‌م)

٣- (مانگ) ٤- (کوئ) ٥- (نه‌زیح) ٦- (مۆزه) جوژه

میشیکه ٧- (سه‌ربانو بن بان) .

(٢٦)

- + ھەر ئەرۋاۋا لىنى بەر ئېلى (شوۋىن پى)
 + لەپىز ئىۋە . . لەنىۋە پىرە (مانىك)
 + سەرى لە ئەرۋە ، قاچى لە ئاسمان . . (تەرەپپاز)
 + لوۋلەى كۆشتىن ، دىۋار ئېرى . . . (مىشك)
 + يىيىنى ، لەبەرى ئاكەى . . لەبەرى كەى ئايىنى (۱)
 + ئەمەچىيە . ؟ ! لەدوۋرەۋە دەمى بۇتە كەيتەۋە ؟ ! (۲)
 + ئەرۋا بۇدەشت روۋ لەمالە . . ئەرۋا بۇمال روۋ لەدەشتە (۳)
 + سىپايلكەى ، سەرپەش كەرەى كىيىش كىيىش كەرە (۴)
 + شلى كولى بىۋوۋە (بۇق)
 + مامەيە كم ھەيە ، لەقونەۋە رىش دەرئەكا (رەكى پىياز)
 + پەچەرەشى بىزىن جىنىكازە . . (بىرىشكەى ئاۋساج)
 X تىكەى قىنك ئەخۋا . . (ھىلگە)
 X كوى دەلە قىنج ئەخۋا (ھەنگۈبىن)
 X ھەر ئەرۋىت و ئايكەيتى (سىيەر)
 X پەنجە ئەكەى بەقونىيا ، دەم دانەپچىرى (مەست)
 X يەكىكى لىنى ئەكەم ، دۋانى پىابەر ئەدەمەۋە ، بىۋوشكى
 تىنى ئەخەم . . بەتەرى دەرى ئەھىنمەۋە (۵)

- ۱ - (كفن) ۲ - (خۋاردن) ۳ - (شاخى بىزى)
 ۴ - (پەرەمىز) ۵ - (زىن و ئاۋزىنك و لغاۋى ئەسپ)

- × بەپەل بى ، بەكەلاتو ، بەبەرھەرمى (پەموو)
- × ئەسپى تۆپوو ، جۆنەخوا . . (ئاش)
- × بەسنى برا كىلاونكىيان ھەيە . . [سىن پا]
- × چوارپىن لە ھەوا پىشتى لە ئەرزى . . لىنى ئەدەى فلىتانى
فلىق [مەشكە]
- × دەمت بەقنىكى ، دەستت بەكىرى . . خوش خوشى
ھەلدەستىت ئاكرى بۇ دىنى . . [سەبىل]
- × بەدوو ژوور كۆلە كەيە كىيان ھەيە [لووت]
- + تىن كىردنى سۈنەتە ، لەقاندنى فەرزە [ئەمووستىلە]
- + كاچوو مادانى . . [شەن كىردن]
- + سەرى بەخۆت ، بى بەدايىكت [مەمك]
- + ھەتا لىنى ئەدەيت زل ناپىت . . (كونك)
- × سوالەتە شكاوئ بەلادىوارەو . . (كوى)
- + وەزن سووكو قىمەت كىران . . (ئالتون)
- × ئەمە چىيە . ؟ شەو لەبازە ! (باكردىن)
- × مارتىك لەناو ھەوزىكايە ، كۆلىكى بەدەمەوەيە ، مارەكە
ئاوۋەكە ئەخوا ، كۆلەكەش مارەكە ئەخوا . .
(لەمپا . . چرا)

- + قازىلەي يەك چاۋ . . (سۈژن)
- × قىنگى بەدەمت ، تىسى بەلووت . . (جىگەرە)
- × نەشپەرە نەشەكرە ، بەيى ھەۋىن دەمەيت . . (سەھۇل)
- × دېزەي پۇنەو دەرخۇنەي قەۋنە ، ئەگەر نايتۇي بۇ مى
- بىنە . . (دوۋكى مەر)
- + ھەتا نەيەستى ناپروا . . (كالا)
- + زەۋى سىپى و تۇۋى رەش . . (كاغەزو نووسىن)
- + تا لىي نەدەيت دەنگى نايە . . (دەھۇل)
- + سەۋزە لەبازار . . سوۋرە بەدايىكت . . (خەنە)
- + ھەتا سەرەو نىخوۋىي نەكەيتەۋە پۇر نايت . . (كىلاۋ)
- + ساجى زىنجىر ، كەۋتە مەنچەل ، كۈلەكە نەۋى .
- بەغدا رەۋى . . (ھەۋرە بروسكەۋ باران)
- + تا لىي نەدەي ناپرى ، . . (ھىلەك)
- ھەتا بىيىرى ، درىژ ئەيى . . (جۆگە)
- دەچىتە جوۋتى (يەكە) كە دىتەۋە (سىنە)
- « سىنە » ژمارە نىيە بەلكو ناۋى مەۋقە

- هه موو توخمه که ی بپریته وه ، سالت تر سهوز نه بیته وه
- « هیستر » که توخمی نی یه
- هه رچی یه کای سووری لن بنوی ، کیای لن سهوز نای
- « ئاکر »
- لهم تاشی بیکه ره نهو تاشی . . « باراش »
- نه شکه وتی سهه پالهوان ، به قامکه پوشی ده کیری
- (شاره میرووله)
- قه سری سپی ، ده مانچه له سهه
- (رانه مریشک له سهه برنج)
- سهه سوار له بهر سواری ، ده له رزی . .
- (تهون کردن)
- سی سوار هاتنه شاری . . هه رسی بان چوونه مالی
- (په مهزان)

سو پاس

بۇ كاك ھوشيار سىۋەبلى و كاك سىروان غەبدوللاو كاك توانا
جەلال و كاك ھىواو كاك ناصىح و كاك سالار فەتاح و كاك كامىل
فەرەج و كاك طاھىر رەشىد و كرىكارانى چاپخانەى پاپەرىن
كەھرىە كەيان لەئاسىتى خەۋىيەو ، دىئىسۇزانە يارمەتىيان
داوم . . . وە زۆر سو پاسى كاك غەبدوللا كەرىم و كاك
فەرەيدون غەبدول بەرزىجى ئەكەم ، كەئەركى چاپ كەردى
ئەم نامىلىكەيەيان خەستە ئەستۆى خۇيان .

سردار فناء مہینہ

غیر مانگ

نہایت

آدمی

۱
۹
۷
۷

سلمان

کلیشه‌ی بهرگی نه‌م نامیلکه‌یه . . !

بهره‌می ده‌ست و خنامه‌ی به‌نکینی هونه‌ره‌ندی مه‌زن ماموستا
[محهمه‌د عارف] ه له کۆتاری (به‌یان) ه وه وه‌رکیراوه

نرخ‌ی (۱۵۰) فلسه

رقم الایداع فی المكتبة الوطنية ببغداد (۱۱۷۶) لسنة ۱۹۷۷

۲۰۰۰ - ۱۹۷۷/۱۱/۶

میانجانی رای‌برین ساینانی سه‌قامی کاده زلفون ۹۶۵۶